

Édesvízi garnélarák a Ráckevei (Soroksári)-Dunából

Udvari Zsolt, Pfeifer Rikárd, Nagy Gábor, Halasi-Kovács Béla, Csányi Béla, Bányai Zsombor Márk, Weipert András

A Magyar Haltani Társaság honlapján, a „Mit fogtam?” rovatban 2026. augusztus 28-án megjelent, „Milyen rákocskát fogtam a Ráckevei (Soroksári)-Dunából?” hír szerint valamely, a közölt fotó alapján pontosan nem beazonosítható garnélafaj jelent meg a Ráckevei (Soroksári)-Duna (a továbbiakban: RSD) tassi szakaszán. Ehhez Gruits Péter 2026. augusztus 15-i Facebook-bejelentése szolgáltatja az információt.

A Dr. Puky Miklós Varangy Akciócsoport Egyesület, valamint a Ráckevei Dunaági Horgász Szövetség munkatársai a hír nyomán kiszálltak a vízterületre. A faj elterjedésének vizsgálata során 2026. augusztus 19-e és 26-a között több területen is végeztünk mintavételezést. Ennek eredményeként egy édesvízi garnélafaj vegyes korcsoportú egyedei kerültek elő az RSD ráckevei (47.180621É, 18.947763K), szigetbecsei (47.123818É, 18.964855K), dömsödi (47.097051É, 18.999313K), valamint a Tassi-zsilip felvízi (47.038077É, 18.973892K) és alvízi (47.028773É, 18.972674K) szakaszán, valamint magában a Duna főágában (47.026797É, 18.971398K). A kézi hálózással történő vízimakrogerinctelen-gyűjtés során az RSD minden mintapontján ez az édesvízi garnéla volt a legfőbb taxon.

2026. augusztus 29-én az RSD jobb parti, szigetbecsei szakaszának ripális zónájából, a vízínövényzet közül (47.077867É; 18.971667K) egy idegenhonos édesvízi garnélafaj 27 egyedét fogtuk meg igen rövid idő alatt, kézhálós módszerrel, amelyeket további vizsgálatra bevittünk a ráckevei halkeltetőbe (1. kép).

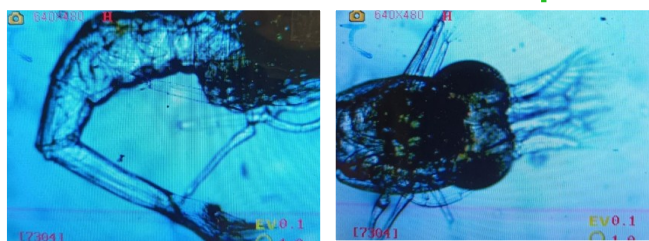

1. kép: Vegyes korcsoportú édesvízi garnéla egyedei az RSD szigetbecsei szakaszáról (Fotó: Nagy Gábor)

A begyűjtött tízlábúrák-példányokat az előzetes morfológiai vizsgálatok alapján keleti folyami garnélaként (*Macrobrachium nipponense* De Haan, 1849) azonosítottuk. A faj tömeges jelenléte és a termékenyített petét hordozó nőtények magas, hozzávetőlegesen 85%-os aránya alapján

arra a következtetésre jutottunk, hogy a fogott egyedek az RSD-ben ideális körülményeket találtak és szaporodóképes állományt képeznek. A Ráckevei Halkeltető Állomásra beszállítva az adult nőtényekről a lekelő lárvákat is sikerült megfigyelnünk. Az anya az ollóival aktívan segítette a lárvák kelését. A lárvák édesvízben jó megmaradást mutattak (2. kép), ami ennek a fajnak a további hazai terjedését is előrevetítheti. A szakirodalom szerint a lárvajuvénilis stádium jobb megmaradásához inkább sós (brakk) vízi közeg szükséges, de ezt részben cáfolják a fajnak a Duna németországi szakaszán élő, valamint az al-dunai stabil állományai is. Az RSD-ben kimutatott idegenhonos garnélafaj nagy-dunai, déli irányú terjedését elősegítette, hogy 2026. augusztus és szeptember hónapban az RSD tassi hajózsilipjén keresztül intenzív és nagy volumenű vízeresztés történt.

2. kép: A báronnapos lárvák-, illetve fejrésze a mikroszkóp alatt (Fotó: Nagy Gábor)

Hazánk vizeiből az elmúlt 10 évben nyolc garnélafajt írtak le. Ezek az *Atypus molucensis*, *Caridina cf. babaulti*, *C. gracilirostris*, *C. multidentata*, *Macrobrachium giganteum*, *M. lanchesteri*, *M. nipponense* és a *Neocaridina davidi* (korábban *N. denticulata*). A legelőször leírt *Neocaridina davidi* hazánk több pontján megjelent, terjedő, a Tisza vízrendszerében és a Duna fővárosi szakaszának főágában, illetve több ide torlolló befolyóban is megtalálható. Napjainkig a *M. dayanum* hivatalosan a legutoljára kimutatott faj (Lipót, 2023), de az azóta végzett kutatások során további két *Macrobrachium* fajról vannak adatok a Duna magyarországi szakaszáról. Így a még nem publikált fajokkal együtt 10 garnélafaj előfordulásáról rendelkezünk pontos adatokkal hazánk területéről. A leírt fajok közül a következők szaporodása igazolt: *Caridina cf. babaulti*, *C. gracilirostris*, *C. multidentata*, *M. nipponense*, *Neocaridina davidi*, és mivel a két új *Macrobrachium* fajból is találtak a kutatók juvenilis egyedeket és petés nőtényeket, így feltételezhetően e fajok is szaporodó állományokkal vannak jelen a Duna faunájában. Emellett az utóbbi években elsősorban a Duna alvize irányából a *M. nipponense* rendkívül gyors terjedését dokumentálták. 2025-ben Bajánál a Sugovicában, idén nyáron pedig a paksi Duna-szakaszon, az atomerőmű melegvíz-csatornájának alvízi területéről, több mintahelyen sikerült gyűjteni *Macrobrachium* példányokat.

Az idegenhonos tízlábúrákfajok terjedése veszélyezteti az őshonos fajokat, de egyértelműen negatív hatással vannak a Duna ökológiai rendszerének integritására is. Ere figyelmeztet a legutóbbi VKI szempontú dunai makroszkopikus vízi gerinctelen felmérésünk eredménye is, amely során a fajkészlet több mint 50%-át idegenhonos fajok alkották.